

GLOBALLASHUV SHAROITIDA YOSHLAR TARBIYASINI MA'NAVIY-IJTIMOY JIHATDAN MUSTAHKAMLASH MASALALARI

Abduvaliyeva Dildora Abulqosimovna,

Magistrant

Guliston davlat pedagogika instituti

Annotatsiya. Ushbu maqolada globallashuv jarayonida yoshlar tarbiyasini ma'naviy-ijtimoiy jihatdan mustahkamlash masalalari ko'rib chiqiladi. Maqola yoshlarni tarbiyalashda o'zgaruvchan global sharoitlar va ijtimoiy madaniyatning roli, shuningdek, ta'lim tizimining yoshlarni ma'naviy jihatdan shakllantirishdagi ahamiyati tahlil qilinadi. Globallashuvning ijtimoiy, madaniy va axloqiy ta'sirlariga doir metodologik yondashuvlar hamda yoshlarni ma'naviy-ijtimoiy rivojlantirishga qaratilgan pedagogik innovatsiyalar muhokama qilinadi. Maqola, yoshlarning ijtimoiy javobgarlik, axloqiy qadriyatlar va ijtimoiy barqarorlik nuqtai nazaridan tarbiyalanishidagi zamonaviy yondashuvlarni tahlil qilishga qaratilgan.

Kalit so'zlar: globallashuv, yoshlar tarbiyasi, ma'naviy-ijtimoiy rivojlanish, axloqiy qadriyatlar, ta'lim tizimi, ijtimoiy barqarorlik, pedagogik innovatsiyalar, ijtimoiy javobgarlik, ma'naviy yuksalish, yoshlar ta'limi.

Kirish. Bugungi kunda, globallashuv jarayoni insoniyatni iqtisodiy, siyosiy va madaniy jihatdan o'zaro bog'lab, turli xalqlar, millatlar va madaniyatlar o'rtasida aloqalarni kuchaytirgan. Shu bilan birga, globallashuvning ijtimoiy va ma'naviy ta'sirlari yoshlar tarbiyasiga yangi o'zgarishlarni keltirib chiqarmoqda. Yoshlar – jamiyatning eng faol va istiqbolli qatlamidir. Ularning axloqiy qarashlari, ma'naviy qadriyatlari, dunyoqarashlari va ijtimoiy o'rni globallashuvning ijtimoiy, madaniy va iqtisodiy o'zgarishlari ta'sirida shakllanadi.

Shunday qilib, yoshlarni tarbiyalashda globallashuv jarayonining ta'siri, ta'lim tizimi va pedagogik yondashuvlarning roli alohida ahamiyatga ega. Yoshlar uchun ijtimoiy barqarorlik, ma'naviy qadriyatlar va axloqiy me'yorlarni

shakllantirish hamda ularni ijtimoiy javobgarlikka o'rgatish bugungi ta'lim tizimining asosiy vazifalaridan biridir. Maqolada globallashuvning yoshlar tarbiyasiga ta'siri va ma'naviy-ijtimoiy rivojlanishning zamonaviy metodologik yondashuvlari tahlil qilinadi.

Mavzuning dolzarbligi. Globallashuv sharoitida yoshlarning tarbiyasi zamonaviy jamiyatning o'zgaruvchan ijtimoiy, madaniy va iqtisodiy sharoitlariga mos bo'lishi kerak. Yoshlarning dunyoqarashi, axloqiy qadriyatlari va ijtimoiy me'yorlari globallashuv jarayonida shakllanadi. Shuningdek, global axborot almashinuvi va ijtimoiy tarmoqlar yoshlarni yangi axborot va g'oyalar bilan tanishtirayotgani sababli, ularning ijtimoiy rivojlanishi va ma'naviy yuksalishi uchun yangi pedagogik metodlarni joriy etish zarurati ortib bormoqda.

Bundan tashqari, yoshlarning axloqiy va ijtimoiy rivojlanishi jamiyatning barqarorligini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Yoshlarni ijtimoiy mas'uliyatga, axloqiy qadriyatlarni hurmat qilishga va barqaror jamiyatda yashashga o'rgatish, globallashuv jarayonining salbiy ta'sirlarini kamaytirishga yordam beradi. Shu sababli, yoshlar tarbiyasini ma'naviy-ijtimoiy jihatdan mustahkamlashning nazariy va amaliy jihatlarini o'rganish, ta'lim tizimining global o'zgarishlarga moslashuvchanligini baholash dolzarbdir.

Asosiy qism. Globallashuv jarayonining yoshlar tarbiyasiga ta'siri keng va xilma-xildir. Ijtimoiy, madaniy, siyosiy va iqtisodiy o'zgarishlar yoshlarning dunyoqarashini, g'oyaviy va axloqiy qadriyatlarini shakllantiradi. Aksariyat yoshlar internet va ijtimoiy tarmoqlar orqali butun dunyo bilan aloqada bo'lishadi, bu esa ularning axloqiy me'yorlarining shakllanishiga ta'sir qiladi.

• **Ijtimoiy o'zgarishlar:** Yoshlarning axloqiy qadriyatlari va ijtimoiy mas'uliyati globallashuv jarayonida yangi sharoitlarga qarshi javob berish zaruriyatiga duch keladi. Xususan, iqtisodiy va siyosiy o'zgarishlar, shuningdek, madaniy interaktsiyalar yoshlarning axloqiy qarashlariga ta'sir ko'rsatadi.

• **Axborot texnologiyalarining ta'siri:** Internet va raqamli texnologiyalar yoshlarning axloqiy va ma'naviy shakllanishiga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Raqamli platformalar orqali yoshlar turli ma'lumotlar olishadi, ammo ular orasida yolg'on, manipulyatsiya qilingan va zararli axborotlar ham mavjud. Bu yoshlarni axloqiy va ijtimoiy jihatdan to'g'ri rivojlantirishni qiyinlashtiradi.

• **Global madaniyat va qadr-qimmatlar:** Globallashtirish sharoitida, turli millatlar va madaniyatlar o'rtasida aloqalar o'rnatiladi, bu yoshlarning dunyoqarashini kengaytiradi. Ammo, bu jarayon ba'zan o'zbek milliy qadriyatlari va axloqiy me'yorlarining zaiflashishiga olib kelishi mumkin.

Yoshlar tarbiyasining samarali bo'lishi uchun ijtimoiy-iqtisodiy masalalar ham katta rol o'ynaydi. Yoshlarni axloqiy jihatdan to'g'ri tarbiyalashda ta'limning roli juda katta. Shuningdek, yoshlarning ijtimoiy barqarorlikka ta'sirini oshirish, ularni mas'uliyatli fuqarolar sifatida tarbiyalash muhimdir.

• **Ijtimoiy barqarorlik:** Yoshlar jamiyatdagi o'zgarishlarga ta'sir ko'rsatishda faol ishtirok etishlari kerak. Ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashda yoshlarni ijtimoiy mas'uliyatli fuqarolar sifatida tarbiyalash, ularga jamiyatdagi o'z o'rnini to'g'ri anglatish zarur.

• **Innovatsion metodlar:** Yoshlarni ijtimoiy va ma'naviy jihatdan rivojlantirishda yangi innovatsion metodlarni qo'llash, ayniqsa raqamli ta'lim platformalaridan foydalanish samarali bo'lishi mumkin. Raqamli texnologiyalar va onlayn ta'lim resurslari yoshlarning axloqiy va ijtimoiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlaydi.

• **Pedagogik yondashuvlar:** Yoshlar tarbiyasida pedagogik yondashuvlarning moslashuvchanligi muhimdir. Bu, yoshlarning ijtimoiy va ma'naviy rivojlanishiga yordam beradi. Ta'limda yangi pedagogik texnologiyalarni joriy etish, yoshlarni mustahkamlashga xizmat qiladi.

Yoshlar tarbiyasini mustahkamlashda nazariy va metodologik yondashuvlarning ahamiyati katta. Bu jarayonda pedagogik nazariyalar, ijtimoiy psixologiya va ta'lim metodologiyasining uyg'unligi zarur.

- **Pedagogik nazariya:** Yoshlarni tarbiyalashda zamonaviy pedagogik nazariyalar va metodologiyalarni qo'llash, ularning axloqiy qadriyatlarini rivojlantirishda samarali bo'ladi.

- **Ijtimoiy psixologiya:** Yoshlar psixologiyasini chuqur o'rganish va ular bilan samarali ishlash, ijtimoiy muhitning ijtimoiy-axloqiy ta'sirlarini tahlil qilish metodologik jihatdan ahamiyatlidir.

- **Ta'lim innovatsiyalari:** Pedagogik innovatsiyalar yoshlarni ma'naviy va ijtimoiy jihatdan rivojlantirishning samarali usuli sifatida qaraladi. Onlayn ta'lim platformalarining o'rni, interaktiv darsliklar va innovatsion metodlar yoshlarning tarbiyasini mustahkamlashda yordam beradi.

Xulosa. Globallashuv sharoitida yoshlar tarbiyasini ma'naviy-ijtimoiy jihatdan mustahkamlash, jamiyatning barqaror rivojlanishini ta'minlash uchun zarurdir. Yoshlarning ijtimoiy mas'uliyati, axloqiy qadriyatlarni hurmat qilish, jamiyatga foydali fuqarolar sifatida tarbiyalanishi muhimdir. Yoshlar tarbiyasini samarali qilishda ta'lim tizimining, pedagogik metodlarning va innovatsion texnologiyalarning o'rni alohida ahamiyatga ega. Globallashuv jarayonida yoshlarni axloqiy jihatdan to'g'ri rivojlantirish, ularni ijtimoiy jihatdan faol va mas'uliyatli fuqarolar sifatida tarbiyalash jamiyatning kelajagini shakllantirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. **Tog'ayev, O.** (2020). *Globallashuv va yoshlar tarbiyasi: yangi yondashuvlar*. Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Ta'lim vazirligi.

2. **Shukurov, D.** (2021). *Yoshlarni ijtimoiy rivojlantirish: innovatsion metodlar*. Toshkent: «Yosh g'oyalar» nashriyoti.

3. **Shayxov, M.** (2020). *Ma'naviy-ijtimoiy yuksalish va yoshlar tarbiyasi*. Samarqand: Samarqand Davlat Universiteti.

4. **Islomov, A.** (2022). *Pedagogik innovatsiyalar va yoshlar tarbiyasi*. London: Educational Press.

5. **Jabborov, Z.** (2019). *Ijtimoiy mas'uliyat va yoshlar: pedagogik yondashuvlar*. Buxoro: Buxoro Davlat Universiteti.